

OVER PORPOMYCES MUCIDUS

J. Geesink, Molenstraat 27, 6914 AC Herwen

The rare Polyporaceae *Porpomyces mucidus* is found in a willow-grove near Pannerden in the province Gelderland. Both the resupinate and the pileate form were growing there. Unknown in literature is the pileate form. Both forms are described and illustrated; the species is characterized by very small pores, small basidia and small, colourless, non-amyloid spores. The hyphal system is monomitic and cystidia are absent.

De 29-ste september ben ik weer eens naar het wilgenbosje bij Pannerden geweest waar ik enige jaren geleden zo succesvol gemycologiseerd heb. Daar heb ik enige oude bekenden terug gezien.

Bij het omdraaien van een dood wilgestammetje ontdekte ik aan zijn onderkant een resupinate houtzwam die er veelbelovend uitzag. Het was een 10 x 3 cm grote resupinate 1-2 mm dikke polypoor met iets gelig getinte poriën, 3-5 per mm, zeer klein dus. De rand stond iets af, waardoor wit subiculumweefsel zichtbaar werd. De poriënlaag was vrij vlak. Het geheel voelde stevig aan, er waren geen rhizomorfen te zien, een fraaie resupinate polypoor.

Een laatste blik achterom werpend gaf nog een verrassing. Er groeide nog een hoefvormig, pileaat vruchtlichaampje op het hout. Afmetingen 17 x 30 x 10 mm. Het hoedoppervlak was glad, stevig en geelgrijs (zie fig. 1a). Op dit exemplaar kom ik later terug. Allereerst de beschrijving van het resupinate vruchtlichaam.

Het hyfensysteem is monomitisch. De dunwandige hyfen van meest 2,5 μm dikte hebben gespen (zie fig. 1b). Cystiden zijn niet aanwezig. De 4-sporige basidiën, 11-13 x 3-3,5 μm klein (zie fig. 1c) hebben duidelijk gespen. De sporen zijn kort-ellipsoïd, hebben één oliedruppel, zijn dunwandig, glad, meestal 3,5 x 2,5 μm en niet amyloid (zie fig. 1d).

Bij het drogen van de fungus krulde het zwammetje enigszins aan de rand om waardoor het spierwitte subiculum-weefsel zichtbaar werd. De subiculum-hyfen die pal op het substraat groeiden, bereikten een breedte van 5 μm (zie fig. 1e). De hyfen die iets verder van het substraat af lagen hadden een breedte van 3 μm en waren voorzien van knobbelvormige, korte uitsteekseltjes met ronde einden maar dan wel dichter tegen elkaar groeiend dan ik getekend heb (zie fig. 1f). De daar binnen liggende hyfe is dan niet meer zichtbaar. Op deze hyfen kunnen zich ook incrustaties voordoen. Voorts zijn er in het subiculum hyfen-strengen aanwezig met een breedte van 20-30 μm .

In het subhymenium bevinden zich veel hoekige, onregelmatig van vorm zijnde kristallen met ruw oppervlak, 6-10 x 4-6 μm (zie fig. 1g). Het beschrijven van aanwezige kristallen wil nog wel eens nut hebben voor de determinatie.

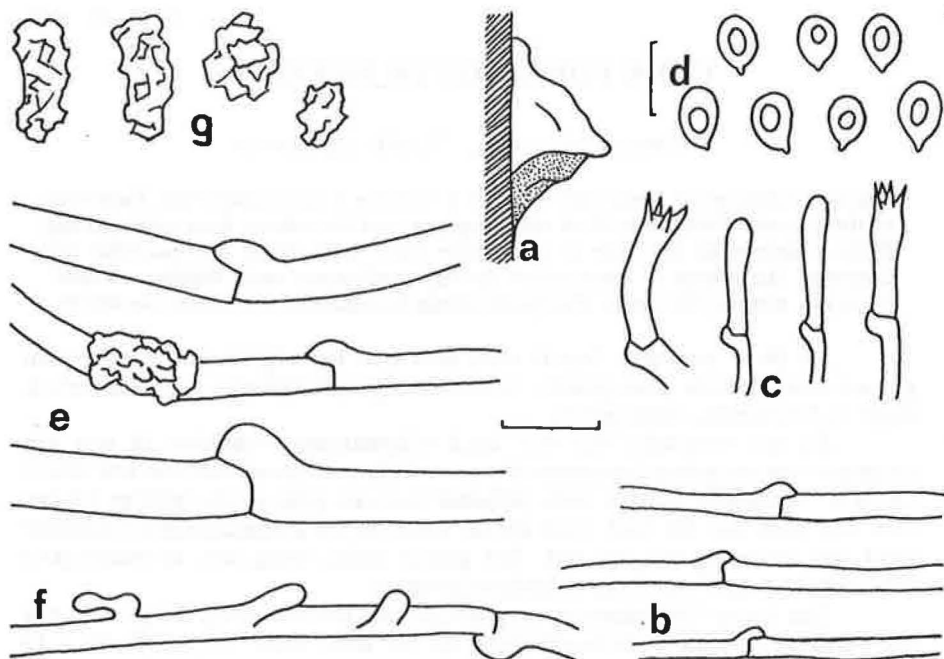

Fig. 1: *Porpomyces mucidus*: a. pileaat vruchtlichaam in zijaanzicht (ware grootte); b. hyfen; c. basidiën; d. sporen; e. hyfen met incrustaties in subiculum; f. hyfen met extensies in subiculum; g. kristallen in subiculum. Maatbalkje voor sporen 5 μm , voor overige structuren 10 μm .

Determinerend met de Nichtblätterpilze van Jülich (1984) kom je, in sleutel "d", regelrecht uit op het genus *Porpomyces* (pag. 339). Dit genus heeft één soort, *Porpomyces mucidus* (Pers.: Fr.) Jülich.

Het pileate exemplaar was microscopisch gelijk aan het resupinate, derhalve van dezelfde soort.

In de mij ter beschikking staande literatuur is deze polypoor zeven keer behandeld. In alfabetische volgorde: Bondartsev, 1953: 118-120, Christiansen, 1960: 338, Domanski, 1972: 36-38, Jahn, 1970: 58, Jülich, 1984: 339, Quélet, 1888: 383 en Ryvarden, 1976: 151. Dit wil echter niet zeggen dat de soort algemeen hoeft te zijn.

In de literatuur is nergens beschreven dat, deze toch zeldzame polypoor, pileate vruchtlichamen kan ontwikkelen. Ik breng dus een leuk nieuwtje.

In de Standaardlijst (Arnolds, 1984) staat deze fungus onder de naam *Fibuloporia donkii* Domanski met twee vondsten door Donk en Van der Laan, lang geleden, ZZZ.

LITERATUUR

- Arnolds, E. (1984). Standaardlijst der Nederlandse Macrofungi. Coolia 26 (Supplement).
- Bondartsev, A.S. (1953). The Polyporaceae of the European USSR and Caucasia. Moskoul-Leningrad.
- Christiansen, M.P. (1960). Danish resupinate fungi. Part II. Homobasidiomycetes. Dansk bot. Ark. 19(2): 63-388.
- Domanski, S. (1972). Fungi. Polyporaceae I (resupinatae). Mucronoporaceae I (resupinatae). Warsaw.
- Jahn, H. (1970/1971). Resupinate Porlinge, Poria s. lato, in Westfalen und im nördlichen Deutschland. Westf. Pilzbr. 8: 41-68.
- Jülich, W. (1984). Die Nichtblätterpilze, Gallertpilze und Bauchpilze. In H.Gams, Kleine Kryptogamenflora, Band IIb/1.
- Quélet, L. (1888). Flore mycologique de la France. Paris.
- Ryvarden, L. (1976). The Polyporaceae of North Europe. Volume 1. Oslo.

Coolia 33: 95 - 100. 1990.

OVER TWEE ZELDZAAMHEDEN IN EIGEN TUINEN

J. Geesink, Molenstraat 27, 6914 AC Herwen

Private gardens can also be interesting for fungi. Described and illustrated are some very rare species. *Asterostroma ochroleucum* was growing on old bricks; it is characterized by two types of asteroetae in the subiculum and verrucose spores. *Eichleriella deglubens* grew on a dead little branch of a cherrytree; this Heterobasidiomycete has dark coloured hyphae and basidia and allantoid spores. *Asterostroma laxum*, from a wood on sandy soils, growing on the rind of conifers, is compared with *A. ochroleucum*; the former has smooth globose spores, very big basidia, and one type of asteroetae.

In de tuin van mijn huisgenootlid ligt al jaren een hoop oude, niet gebruikte bakstenen waartussen allerlei onkruid tiert. In het voorjaar, op 6 mei 1989, hadden wij wat stenen nodig voor een karweitje. Onderaan bleken de gaafste stenen te liggen. En daar, waar het ook het vochtigst was, groeide aan de onderkant van die stenen een mij op het eerste gezicht onbekende korstzwam. Deze zwam liet heel gemakkelijk los van de stenen en was voorzien van dunne rhizomorfen. De kleur was licht okergeel met een witte rand.

De fungus bestond uit hyfen zonder gespen van 1,5-4 μm breed (zie fig. 1a) en talrijke gloeocystiden, vaak met een spitsje, 38-45 x 6-7 μm groot met enkele uitschieters tot 13 μm breed (zie fig. 1b). Het subhymenium bestond uit een enorm aantal asteroetae (stervormige setae), geelbruin van kleur en dikwandig. Ze hadden stralen van 50-90 μm lengte, soms iets dichotoom vertakt (zie fig. 1c). De basidiën, zonder gespen, maten 43-50 x 6-7 μm (zie fig. 1d).